

**แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
โดยใช้วงจรคุณภาพเดมมิง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1***
**GUIDELINES FOR THE DEVELOPMENT OF INTERNAL QUALITY ASSURANCE
OPERATION FOR THE SCHOOL BY USING THE QUALITY CYCLE OF
DEMING UNDER THE MAHASARAKHAM PRIMARY EDUCATION
SERVICE AREA OFFICE 1**

กาญจนาพร นตะ¹, สุวัฒน์ เรืองสุวรรณ²
Kanjaporn Nata¹, Suwat Junsuwan²
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม^{1,2}
Mahasarakham University^{1,2}
Email : 66010581004@msu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 2) เพื่อพัฒนาแนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยใช้วงจรคุณภาพของเดมมิง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารและครูที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายใน จำนวน 359 คน ตอบแบบสอบถาม และผู้ทรงคุณวุฒิ ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้จำนวน 5 คน ใช้แบบสัมภาษณ์และแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และดัชนีความต้องการจำเป็น

ผลการวิจัยพบว่า 1. การดำเนินการงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 อยู่ในระดับ ปานกลาง ส่วนสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ความต้องการจำเป็น เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายใน ด้านจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง ด้านติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาให้มีคุณภาพ ด้านดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ด้านจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษา 2. แนวทางการพัฒนาการดำเนินการงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยใช้วงจรคุณภาพของเดมมิง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 มี 6 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา 6 แนวทาง 2) ด้านการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง 3) ด้านการติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพ 4) ด้านการดำเนินการตาม

แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 5) ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 6) ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

คำสำคัญ : การพัฒนา; แนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา; วงจรคุณภาพเดมมิง

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to study the current conditions, desirable condition and requirements necessary for internal quality assurance operations for the schools through Deming's quality cycle under The Mahasarakham Primary Education Service Area Office 1 2) to design, construct and evaluate internal quality assurance implementation guidelines through Deming's quality cycle for educational institutions under The Mahasarakham Primary Education Service Area Office 1. with a total of 359 people Informants, who will provide insights and guidance and experts who will assess the suitability and feasibility of the proposed framework, totaling 5 people. Data will be collected through interviews and assessment forms for evaluating the suitability and feasibility of the framework. Statistical methods used for data analysis include: Percentage Mean Standard deviation Index of necessity.

The research results were found that; 1. The implementation of internal quality assurance in educational institutions, using Deming's Quality Cycle under The Mahasarakham Primary Education Service Area Office 1, is generally at a moderate level. In contrast, the desired state is rated at the highest level. The necessary needs are ranked from most to least important as follows: Evaluation and inspection of the internal quality of education within the institution Preparation of the Self-Assessment Report (SAR) Monitoring the implementation of actions to develop the institution's quality Implementation of the institution's educational management development plan Preparation of the institution's educational management development plan Establishment of the institution's educational standards. 2. Guidelines for The Development of Internal Quality Assurance Operation for the School by Using The Quality Cycle of Deming Under The Mahasarakham Primary Education Service Area Office 1, utilizing Deming's Quality Cycle, comprises 6 components follows: 1) Evaluation and Inspection of Internal Educational Quality 2) Preparation of the Self-Assessment Report (SAR) 3) Monitoring the Implementation of Actions to Enhance Institutional Quality 4) Execution of the Educational Management Development Plan 5) Development of the Educational Management Development Plan 6) Establishment of Educational Standards.

Keywords : Development; Guidelines for internal quality assurance for the School; Deming's Quality cycle

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ จำเป็นต้องให้การศึกษาที่มีคุณภาพ การศึกษาที่มีคุณภาพต้องมีการควบคุมคุณภาพ มีกลไกรักษาคุณภาพและยกระดับมาตรฐานคุณภาพอย่างต่อเนื่อง เพื่อจะทำให้เกิดความมั่นใจแก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายว่า การจัดการศึกษาของสถานศึกษามีคุณภาพ ได้มาตรฐานและคงไว้ซึ่งมาตรฐาน (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2561)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดจุดมุ่งหมาย และหลักการของการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นในเรื่องคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา โดยกำหนดรายละเอียดไว้ในหมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรา 47 กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับประกอบด้วย ระบบประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอกการประกันคุณภาพภายใน (Internal Quality Assurance) มาตรา 48 กำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2546)

การประกันคุณภาพการศึกษาเปรียบเสมือนกลไกสำคัญที่ขับเคลื่อนและคงคุณภาพการจัดการศึกษาให้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง เป็นระบบ ได้มาตรฐานตามที่กำหนด การประกันคุณภาพการศึกษาจึงเป็นดังกระจกสะท้อนวิธีการ กระบวนการบริหารจัดการการศึกษาดังแต่ระดับกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา ตลอดจนภาคีเครือข่าย ชุมชน ผู้ปกครอง และหน่วยงานอื่น ในการส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยระบบการประกันคุณภาพภายใน ของสถานศึกษาจะเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษาที่แท้จริง และมีการพัฒนาต่อเนื่องจนเป็นวิถีชีวิตในการทำงานของทุกคนเป็นวัฒนธรรมขององค์กรที่ยึดคุณภาพผู้เรียนฝังแน่นอยู่ในจิตใจตลอดเวลา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554) การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาถือเป็นรากฐานที่สำคัญที่สุดของการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นทั้งการบริหาร การพัฒนาระบบงานของสถานศึกษาตลอดจนการสร้างการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายในสถานศึกษาและชุมชน ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสามารถอาศัยแนวคิดการบริหารระบบคุณภาพ “วงจรของเดมมิง (Deming Cycle)” ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอน 4 ขั้นตอน คือ วางแผน-ปฏิบัติ-ตรวจสอบ-ปรับปรุง การดำเนินกิจกรรม PDCA อย่างเป็นระบบให้ครบวงจรอย่างต่อเนื่องหมุนเวียนไปเรื่อย ๆ ย่อมส่งผลให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและมีคุณภาพเพิ่มขึ้นโดยตลอด สถานศึกษาจึงสามารถใช้ PDCA เป็นเครื่องมือในการบริหารงานให้มีคุณภาพเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นไปตามมาตรฐานที่ต้องการตลอดจนสร้างความมั่นใจแก่ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมว่าผลผลิตของสถานศึกษามีคุณภาพตามเป้าหมายหรือพันธกิจที่กำหนดไว้ (พวงเพชร ผัดกระโทก, 2559)

นโยบายสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 ปีการศึกษา 2566 ได้กำหนดจุดเน้นเชิงนโยบาย ระยะยั่งยืนในหัวข้อ ระบบประกันคุณภาพภายในเข้มแข็ง โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 ได้สรุปสภาพและปัญหาการดำเนินการระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาว่า โรงเรียนไม่สามารถประเมินตนเองได้อย่างเป็นระบบ บุคลากรภายในมีส่วนร่วมในการพัฒนาค่อนข้างน้อย ไม่ได้นำผลการประเมินการประกันคุณภาพภายในไปปรับใช้ในการวางแผนบริหารหรือพัฒนาปรับปรุงการจัดการศึกษาตามหลักการ และยังพบว่า ครู บุคลากร และผู้บริหารสถานศึกษามีความเข้าใจในระบบประกันคุณภาพ การกำหนดระดับคุณภาพตามตัวชี้วัดในแต่ละมาตรฐานที่ไม่สอดคล้องกัน เครื่องมือการประเมินไม่สอดคล้องกับตัวชี้วัดและมาตรฐาน ดังนั้นการมีแนวทางที่เหมาะสมในการประกันคุณภาพภายในการศึกษาย่อมก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสถาบันการศึกษา ในการจะนำผลการศึกษาที่ได้ไปปรับปรุง และพัฒนาแนวทางในการเสริมสร้างและกระตุ้นการดำเนินงานของสถาบันการศึกษา (รายงานผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ, 2566)

ดังนั้น จากสภาพปัจจุบันในข้างต้นจึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยใช้วงจรคุณภาพของเดมมิงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 เพื่อนำผลการศึกษาค้นคว้าไปใช้เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารใช้เป็นแนวทางในการวางแผนและพัฒนาแนวทางการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษายุคดิจิทัลให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 1

2.2 เพื่อพัฒนาแนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยใช้วงจรคุณภาพของเดมมิง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1

3. ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย

3.1 ได้ทราบถึงสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1

3.2 ได้แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยใช้วงจรคุณภาพของเดมมิง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods) โดยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็น การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 1 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคามเขต 1 จำนวน 359 คน ซึ่งได้มาจากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan และใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดของโรงเรียนเป็นชั้นในการสุ่ม จากนั้นกำหนดสัดส่วนตามจำนวนประชากร ผู้บริหาร ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่าง เป็น ผู้บริหาร 47 คน ครู ผู้วิจัยใช้กำหนดโดยใช้เกณฑ์ ร้อยละ 25 ของประชากร ได้กลุ่มตัวอย่างเป็น ครู 312 คน และ สัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาที่รับการพิจารณาคัดเลือกจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือ ระดับประเทศ ให้เป็นสถานศึกษาต้นแบบระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา (IQA AWARD) ปี การศึกษา 2566 (Best Practice) รวมจำนวน 6 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และแบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือไปยังสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 1 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยจากข้อมูล ปฐมภูมิด้วยแบบสอบถาม และศึกษาถึงแนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สำหรับนำมาสรุปและอภิปรายผล การวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการ จำเป็นดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน

ระยะที่ 2 กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ ผู้บริหารหรือบุคลากรด้านการศึกษามาได้มาโดยคัดเลือก แบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 5 คน ที่มีคุณสมบัติครบตามเกณฑ์ของผู้ทรงคุณวุฒิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินแนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 1 วิเคราะห์โดยการหา ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความหมายความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนว ทางการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยใช้วงจรคุณภาพของเดมมิง สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 1 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5. ผลการวิจัย

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการ ดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของ สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น ของการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยใช้วงจรคุณภาพของเดมมิ่ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 โดยรวม

แนวทางการดำเนินงาน การประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา โดยใช้วงจรคุณภาพ ของเดมมิ่ง	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการจำเป็น	
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับการ ดำเนินการ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับการ ดำเนินการ	$PNI_{modified}$	ลำดับ ความ ต้องการ จำเป็น
1. การกำหนดมาตรฐาน การศึกษาของ สถานศึกษา	2.78	0.69	ปานกลาง	4.43	0.69	มาก	0.594	6
2. การจัดทำแผนพัฒนา การจัดการศึกษาของ สถานศึกษา	2.79	0.68	ปานกลาง	4.53	0.71	มากที่สุด	0.624	5
3. การดำเนินงานตาม แผนพัฒนาการจัด การศึกษาของ สถานศึกษา	2.80	0.70	ปานกลาง	4.60	0.64	มากที่สุด	0.644	4
4. การประเมินผลและ ตรวจสอบคุณภาพ การศึกษาภายใน สถานศึกษา	2.78	0.75	ปานกลาง	4.80	0.42	มากที่สุด	0.727	1
5. การติดตามผลการ ดำเนินการเพื่อพัฒนา สถานศึกษาให้มีคุณภาพ ตามมาตรฐานการศึกษา	2.73	0.76	ปานกลาง	4.56	0.63	มากที่สุด	0.670	3
6. การจัดทำรายงานผล การประเมินตนเอง (Self-Assessment Report: SAR)	2.75	0.75	ปานกลาง	4.60	0.64	มากที่สุด	0.673	2
รวมเฉลี่ย	2.78	0.72	ปานกลาง	4.59	0.62	มากที่สุด		

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัจจุบันในการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยใช้วงจรคุณภาพของเดมมิ่ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.78$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ($\bar{x} = 2.80$) การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ($\bar{x} = 2.79$) ด้านการ

กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา,ด้านประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ($\bar{x} = 2.78$) ด้านการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง (Self-Assessment Report : SAR) ($\bar{x} = 2.75$) และด้านการติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ($\bar{x} = 2.73$) สภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยใช้วงจรคุณภาพของเดมมิ่ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.59$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ($\bar{x} = 4.80$) ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา, ด้านการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง (Self-Assessment Report: SAR) ($\bar{x} = 4.60$) ด้านการติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ($\bar{x} = 4.56$) ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ($\bar{x} = 4.53$) และด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ($\bar{x} = 4.43$)

ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยใช้วงจรคุณภาพของเดมมิ่ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 โดยศึกษาจากโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ผลจากการศึกษาแนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยใช้วงจรคุณภาพของเดมมิ่ง จากโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) พบว่า โรงเรียนทั้ง 3 โรงเรียน มีแนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยใช้วงจรคุณภาพของเดมมิ่ง ที่มีความคล้ายคลึงกันผู้วิจัยได้สรุปแนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยใช้วงจรคุณภาพของเดมมิ่ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 ประกอบไปด้วย 6 ด้าน 35 แนวทาง ดังตาราง 2

ตารางที่ 2 แนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยใช้วงจรคุณภาพของเดมมิ่ง จากโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice)

แนวทางการดำเนินงาน	แนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน โดยใช้วงจรคุณภาพของเดมมิ่ง จากโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice)
1. ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	1. จัดการประชุมคณะกรรมการเพื่อพิจารณากำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา (P) 2. มีการแต่งตั้งกรรมการวิเคราะห์มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยการพิจารณาสาระสำคัญที่กำหนดมาตรฐาน จุดเน้น บริบท วิสัยทัศน์ ความต้องการของสถานศึกษา (P) 3. สถานศึกษากำหนดมาตรฐานการศึกษาที่ครอบคลุมสาระการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน (P)

แนวทางการดำเนินงาน	แนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน โดยใช้วงจรคุณภาพของเดมมิง จากโรงเรียนมีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice)
	4. ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาร่วมกันตรวจสอบและพิจารณาให้ความเห็นชอบค่าเป้าหมายแต่ละมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา (P) 5. สถานศึกษาทำหนังสือประกาศใช้มาตรฐานการศึกษาและกำหนดเป้าหมายการพัฒนาสถานศึกษา (P) 6. ระบุค่าเป้าหมายของแต่ละมาตรฐานการศึกษาให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกมารับทราบ (P)
2. ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา	1. จัดการประชุมคณะทำงาน เพื่อวิเคราะห์สภาพปัญหา จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค (SWOT) และความต้องการจำเป็น เพื่อวางแผนการดำเนินงาน (P) 2. ร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ กลยุทธ์การพัฒนา กำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรม มาจัดทำเป็นแผนพัฒนาการจัดการศึกษา (P) 3. ทำหนังสือแต่งตั้งมอบหมายคณะกรรมการร่วมกันจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ กลยุทธ์การพัฒนา ของสถานศึกษา (P) 4. ร่วมกันตรวจสอบ แผนพัฒนาการจัดการศึกษา และแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา ความเป็นไปได้และความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ กลยุทธ์การพัฒนาของสถานศึกษา (P) 5. กำหนดปฏิทินการนำแผนปฏิบัติการประจำปีสู่การปฏิบัติที่ชัดเจน (P) 6. นำเสนอแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา ให้คณะกรรมการสถานศึกษาเห็นชอบก่อนนำไปปฏิบัติงาน (D)
3. ด้านดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	1. ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาตามแผนงาน โครงการ กิจกรรมต่าง ๆ ตามระยะเวลาที่กำหนด (D) 2. การติดตามตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงานของแผนงานโครงการ เพื่อช่วยเหลือแนะนำในการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา (C) 3. ร่วมกันพิจารณาแก้ไขปรับปรุงการดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในระหว่างดำเนินการและสิ้นสุดการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา (A) 4. ดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาโดยเน้นความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย (D) 5. กำกับ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนและมีการนำผลไปใช้ในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (C) 6. การรายงานและสรุปผลการปฏิบัติงานตามแผนงานโครงการกิจกรรมต่าง ๆ เมื่อสิ้นสุดการปฏิบัติงานตามแผน (C)

แนวทางการดำเนินงาน	แนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน โดยใช้วงจรคุณภาพของเดมมิง จากโรงเรียนมีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice)
4. ด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา	1. ประชุมชี้แจงเพื่อสร้างความเข้าใจการประเมินผลการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา (P) 2. กำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและสร้างเครื่องมือที่หลากหลายเหมาะสม (D) 3. ดำเนินการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาไว้อย่างเป็นระบบด้านการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน (D) 4. จัดให้มีการนิเทศ ประเมินผล ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาโดยบุคลากรในสถานศึกษาและจากหน่วยงานต้นสังกัด (C) 5. จัดทำสารสนเทศเพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าของตัวชี้วัดและมาตรฐานการศึกษาที่บกพร่องเพื่อปรับปรุงงาน อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง (A)
5. ด้านติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา	1. จัดการประชุม / อบรมพัฒนาความรู้ ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้มีทักษะเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษา (P) 2. แต่งตั้งคณะกรรมการติดตามผลและประเมินคุณภาพตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและทำการประเมินแบบข้ามกลุ่มงาน (P) 3. กำหนดปฏิทินการปฏิบัติงานติดตามผลและประเมินคุณภาพตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา (P) 4. สร้างเครื่องมือติดตามผลและประเมินคุณภาพตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา (D) 5. นำผลการประเมินที่ได้มาสรุปรวมและจัดทำเป็นข้อมูลสารสนเทศเพื่อจัดทำรายงานการประเมินตนเอง (D) 6. รายงานการติดตามผลการดำเนินการอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง (C)
6. การจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง (Self Assessment Report : SAR)	1. แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาในการจัดทำรายงานพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา (P) 2. รวบรวมข้อมูลสารสนเทศ เพื่อเขียนรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาจากการดำเนินงาน (C) 3. ร่วมกันตรวจสอบรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR) ได้ครบทุกประเด็น (C) 4. แก้ไขปรับปรุงรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR) ในประเด็นที่นำเสนอครอบคลุมการปฏิบัติงานของสถานศึกษา (A) 5. เสนอรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาต่อคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ (C)

แนวทางการดำเนินงาน	แนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน โดยใช้วงจรคุณภาพของเดมมิ่ง จากโรงเรียนมีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice)
	6. เผยแพร่รายงานผลการประเมินตนเองต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสาธารณชนและรวบรวมข้อเสนอแนะในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในครั้งถัดไป (A)

6. อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยใช้วงจรคุณภาพของเดมมิ่ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

6.1 สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยใช้วงจรคุณภาพของเดมมิ่ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.78$) ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยใช้วงจรคุณภาพของเดมมิ่ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.59$) เมื่อเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นพบว่า ต้องการทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยใช้วงจรคุณภาพของเดมมิ่ง เรียงตามลำดับของความต้องการจำเป็นดังต่อไปนี้ 1) ด้านประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา 2) ด้านจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง (Self Assessment Report: SAR) 3) ด้านติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตาม 4) ด้านดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 5) ด้านจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 6) ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา สอดคล้องกับ ญัตติพล จันทร์พล (2563) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาแนวทางการประกันคุณภาพภายใน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 และพัฒนาแนวทางการประกันคุณภาพภายใน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผลวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมาก และผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ การจัดระบบบริหารและสารสนเทศการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องการจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ตามลำดับ 2) แนวทางการประกันคุณภาพภายใน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา

มหาสารคาม เขต 2 ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ ได้เกิดแนวทางดำเนินการประกันคุณภาพภายในประกอบด้วย การกำหนดมาตรฐานและการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ การกำหนดแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาการติดตามตรวจสอบประกันคุณภาพภายใน ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางโดยรวมมีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ นิตยา กัลยาณี (2564) ได้ทำการศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน โดยใช้วงจรคุณภาพของเดมมิงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 พบว่าการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน โดยใช้วงจรคุณภาพของเดมมิง สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนความต้องการจำเป็น เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ด้านจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง (Self Assessment Report: SAR) ด้านติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ด้านประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาด้านจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ด้านดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาตามลำดับ ซึ่งจะเห็นได้ว่าผลของการวิจัยในส่วนของสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์นั้นมีความคล้ายคลึงกันและที่เป็นเช่นนี้เนื่องจาก การประกันคุณภาพภายในเป็นสิ่งที่สถานศึกษาจำเป็นต้องดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 หมวด 6 เรื่องมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรา 47 ระบุว่า “ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วยระบบการประกันคุณภาพภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอก” และมาตรา 48 ระบุว่า “ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก” เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน ให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ปกครอง และส่งเสริมความโปร่งใสในการดำเนินงาน แต่ความต้องการจำเป็นของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในในแต่ละด้าน จะมีความแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับบริบทของสถานศึกษา ความต้องการส่วนบุคคล หรือการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ต่างๆ แต่เพื่อให้การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามีระบบ สำเร็จจะต้องมีการดำเนินการตามหลักการของวงจรคุณภาพ (PDCA) เดมมิง (Deming in Mycoted. 2004) ซึ่งเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ที่ช่วยในการพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการทำงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ 1) การวางแผน (P) ซึ่งเกี่ยวข้องกับการกำหนดเป้าหมาย ระยะเวลา กระบวนการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา 2) การปฏิบัติตามแผน (D) เป็นการนำแผนงานที่ได้วางไว้ไปปฏิบัติจริงตามปฏิทินกำหนดการดำเนินงาน 3) การตรวจสอบ (C) การตรวจสอบผลการดำเนินงานเป็นขั้นตอนที่สำคัญเพื่อให้ทราบถึงข้อบกพร่องและสิ่งที่ควรปรับปรุงในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน 4) การปรับปรุงแก้ไข (A) เป็นการ

ปรับปรุงตามผลการตรวจสอบการดำเนินงาน โดยหากพบข้อบกพร่องหรือจุดที่ต้องพัฒนาจะนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงกระบวนการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน ให้สามารถพัฒนาอย่างต่อเนื่องและปรับบริบทในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6.2 แนวทางการพัฒนาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยใช้วงจรคุณภาพของเดมมิง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยใช้วงจรคุณภาพของเดมมิง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.62 และ 4.74 ตามลำดับ ทั้งนี้แนวคิดหลักการเกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ผู้วิจัยสรุปได้ว่าแนวทางการพัฒนาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา คือ แนวปฏิบัติที่ได้ศึกษาหรือพัฒนาขึ้น และใช้ยึดถือเป็นแบบอย่างในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยใช้กระบวนการวางแผน P D C A เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยการศึกษาแนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยใช้วงจรคุณภาพของเดมมิง จากสภาพปัจจุบัน สภาพอันพึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นภายในบริบทของพื้นที่ ซึ่งแนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยใช้วงจรคุณภาพของเดมมิง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 ประกอบไปด้วย 6 องค์ประกอบ โดยเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ดังนี้ 1) ด้านประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา 2) ด้านจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง (Self Assessment Report: SAR) 3) ด้านติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตาม 4) ด้านดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 5) ด้านจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 6) ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วชิรนทร์ ภูมิภาค (2563) ได้ให้ความหมายของแนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขนาดเล็ก หมายถึงการดำเนินการให้ดีขึ้น หรือการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงแนวปฏิบัติที่ใช้ยึดถือในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขนาดเล็ก เพื่อให้มีการเปลี่ยนแปลงไปในลักษณะที่ดีขึ้น หรือนำไปใช้ให้เกิดผลสำเร็จในการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขนาดเล็ก และสอดคล้องกับ พัชรา กาจุลศรี (2567) ได้ให้ความหมายแนวทางการส่งเสริมงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หมายถึง แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษาดำเนินการโดยใช้เทคนิควงจรคุณภาพ (Quality cycle techniques, PDCA) เพื่อบรรลุเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานที่ต้องการ

7. องค์ความรู้ใหม่

ผู้วิจัยได้พัฒนาแนวทางการพัฒนาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยใช้วงจรคุณภาพของเดมมิง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 โดยมีวิธีการพิจารณาจากองค์ประกอบที่มีความสอดคล้องกับการดำเนินงานตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ กฎกระทรวงว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ดังนี้

ภาพที่ 1 แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

โดยใช้วงจรภาพของเดมมิ่ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 มีรายละเอียดการดำเนินงานดังนี้

1. การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

- 1.1 ประชุมคณะทำงานเพื่อกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
- 1.2 มีการแต่งตั้งกรรมการวิเคราะห์มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
- 1.3 สถานศึกษากำหนดมาตรฐานการศึกษาที่ครอบคลุม
- 1.4 ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาร่วมกันตรวจสอบค่าเป้าหมายแต่ละมาตรฐาน

- 1.5 ประกาศใช้มาตรฐานการศึกษาและกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา
- 1.6 ระบุค่าเป้าหมายของแต่ละมาตรฐานการศึกษา

2. การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

- 2.1 ประชุมคณะทำงาน เพื่อวิเคราะห์สภาพปัญหา
- 2.2 ร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ กลยุทธ์การพัฒนา กำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรม
- 2.3 ทำหนังสือแต่งตั้งมอบหมายคณะกรรมการร่วมกันจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา
- 2.4 ร่วมกันตรวจสอบ แผนพัฒนาการจัดการศึกษา
- 2.5 กำหนดปฏิทินการนำแผนปฏิบัติการประจำปี
- 2.6 นำเสนอแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา

3. การดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
 - 3.1 ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
 - 3.2 การติดตามตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงานของแผนงานโครงการ
 - 3.3 ร่วมกันพิจารณาแก้ไขปรับปรุงการดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
 - 3.4 ดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
 - 3.5 กำกับ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผน
 - 3.6 การรายงานและสรุปผลการปฏิบัติงานตามแผนงาน
4. การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา
 - 4.1 ประชุมชี้แจงเพื่อสร้างความเข้าใจการประเมินผลการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษา
 - 4.2 กำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและสร้างเครื่องมือ
 - 4.3 ดำเนินการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาไว้อย่างเป็นระบบ
 - 4.4 จัดให้มีการนิเทศ ประเมินผล ตรวจสอบคุณภาพการศึกษา
 - 4.5 จัดทำสารสนเทศเพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าของตัวชี้วัดและมาตรฐานการศึกษาที่บกพร่อง เพื่อปรับปรุงงานอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง
5. การติดตามผลการดำเนินการให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา
 - 5.1 จัดการประชุม/อบรมพัฒนาความรู้ ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง
 - 5.2 แต่งตั้งคณะกรรมการติดตามผลและประเมินคุณภาพตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและมาตรฐานการศึกษา
 - 5.3 กำหนดปฏิทินการปฏิบัติงานติดตามผลและประเมินคุณภาพ
 - 5.4 สร้างเครื่องมือติดตามผลและประเมินคุณภาพตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและมาตรฐานการศึกษา
 - 5.5 นำผลการประเมินที่ได้มาสรุปรวมและจัดทำเป็นข้อมูลสารสนเทศ
 - 5.6 รายงานการติดตามผลการดำเนินการอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง
6. การจัดทำและส่งรายงานผลการประเมินตนเอง
 - 6.1 แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง
 - 6.2 รวบรวมข้อมูลสารสนเทศ เพื่อเขียนรายงานผลการประเมินตนเอง
 - 6.3 ร่วมกันตรวจสอบรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา
 - 6.4 แก้ไขปรับปรุงรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR) ในประเด็นที่นำเสนอครอบคลุมการปฏิบัติงานของสถานศึกษา
 - 6.5 เสนอรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาต่อคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ
 - 6.6 เผยแพร่รายงานผลการประเมินตนเองต่อหน่วยงานต้นสังกัดและสาธารณชน

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยใช้วงจรคุณภาพเดมมิง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 จึงควรขยายผลสู่สถานศึกษาในสังกัดเพื่อตอบสนองจุดเน้นที่ระบุไว้ในแผนปฏิบัติงานต่อไป

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 จากการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ในการประกันคุณภาพภายใน สามารถสรุปได้ว่า ด้านประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา มาความจำเป็นอยู่ในระดับมากที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารหรือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรอบรมให้ความรู้ หรืออำนวยความสะดวกในการให้ข้อมูลหรือเครื่องประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพที่ดีขึ้น นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาในอนาคต

8.1.2 จากการศึกษาสภาพปัจจุบันในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สามารถสรุปได้ว่า มีการดำเนินการในระดับ ปานกลาง ดังนั้น สถานศึกษาควรมีการนำแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยใช้วงจรคุณภาพเดมมิงไปปรับใช้ตามบริบทของสถานศึกษา

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

8.3.1 ควรนำผลที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้ ไปศึกษาเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยมุ่งเน้นด้านความมุ่งมั่น ในการทำงานเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานในเชิงลึกต่อไป

8.3.2 ควรมีการวิจัยการนำแนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยใช้วงจรคุณภาพของเดมมิง ศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 ไปใช้ในสถานศึกษาโดยใช้เวลา 1 ปี เพื่อนำผลของการวิจัยมาพัฒนาและปรับปรุงต่อไป

9. บรรณานุกรม

- ณัฐพล จันทรพล. (2563). การพัฒนาแนวทางการประกันคุณภาพภายใน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- นิตยา กัลยาณี. (2564). แนวทางการพัฒนาการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน โดยใช้วงจรคุณภาพของเดมมิงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พวงเพชร ผัดกระโทก. (2559). การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างครูผู้นำสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- พัชรา กาจุลศรี. (2567).การพัฒนาแนวทางการส่งเสริมงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร
มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์.
- วัชรินทร์ ภูมิภาค. (2563). การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานเพื่อยกระดับการประกันคุณภาพ
การศึกษาภายใน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต.
คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 (2565). รายงานผลการดำเนินงาน
ประจำปี 2566. มหาสารคาม : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม
เขต 1.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554). แนวการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน
ระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2546). รวบรวมความเกี่ยวกับสำนักงานรับรอง
มาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ปี 2544 - 2546.
กรุงเทพฯ : สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2561). แนวทางการประเมินคุณภาพมาตรฐานการศึกษาระดับ
ปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- Deming, W. E. (2004). *Out of the Crisis*. U.S.A. : MIT center for Advanced Engineering
Study.